

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

заступник ректора ХНАДУ

професор _____ Гладкий І.П.

“ ___ ” _____ 20__ року

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни	<u>Конкурентоспроможність підприємства</u> (назва навчальної дисципліни згідно навчального плану)
підготовки	<u>магістр</u> (назва освітньо-кваліфікаційного рівня)
галузі знань	<u>05 «Соціальні та поведінкові науки»</u> (шифр і назва галузі знань)
спеціальності	<u>051 «Економіка»</u> (шифр і назва напрямку підготовки)
спеціалізації	<u>«Економіка підприємства»,</u> (шифр і назва спеціальності)
	(шифр <u> 6</u>) (за ОПП чи № навчального плану)

2017 рік

Розроблено та внесено: кафедрою економіки підприємства
(повне найменування кафедри)

Розробники програми: доцент кафедри економіки підприємства, к.е.н., доцент
Кирчатою Іриною Миколаївною
(посада, науковий ступінь, вчене звання, ПІБ розробників)

Обговорено та рекомендовано до затвердження на засіданні кафедри
Протокол № 11 від “26” січня 2017 р.
(номер) (та дата протоколу)

Завідуючий кафедрою д.е.н., професор _____ Іванілов О.С.
(науковий ступінь, вчене звання) (підпис) (ПІБ завідувача кафедри)

“**Узгоджено**”
Декан _____ факультету управління та бізнесу
(повна назва факультету, де читається дисципліна)
професор _____ Дмитрієв І.А.
(вчене звання) (підпис) (ПІБ декана)
“ _____ ” _____ 20 _____ року
(день) (місяць) (рік)

© _____, 2015 рік
© _____, 2015 рік

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни “Конкурентоспроможність підприємства” складена відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики та навчального плану підготовки магістра галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка».

1. Мета, предмет та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою вивчення навчальної дисципліни є:** сформувати у студентів теоретичні знання та практичні навички щодо управління конкурентоспроможністю підприємств у сучасних умовах господарювання.

1.2 **Предметом вивчення навчальної дисципліни є:** сучасні концепції, методичні підходи до оцінювання конкурентоспроможності підприємств та управління нею.

1.3 **Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:** вивчення теорії вітчизняного і світового досвіду оцінювання та управління конкурентоспроможністю підприємств.

1.4 По завершенні вивчення дисципліни студенти повинні:

знати: теорію та практику управління конкурентоспроможністю підприємства;

нормативно-правову базу регулювання конкуренції в Україні,

технологію аналізу ринку методом конкурентної діагностики;

теоретичні та практичні аспекти діагностики конкурентної позиції підприємства на ринку,

ключові методи і підходи до формування сильних конкурентних переваг підприємства;

джерела і фактори формування конкурентних переваг;

прикладний інструментарій управління потенціалом підприємства, його конкурентоспроможністю і вартістю;

принципи формування конкурентоспроможності продукції, обґрунтування управлінських рішень щодо забезпечення конкурентоспроможності підприємства та його структурних підрозділів;

сутність концепції управління конкурентоспроможністю підприємства та специфічні особливості управління нею в організаціях різних типів,

методи оцінювання соціальної конкурентоспроможності підприємства.

уміти:

ідентифікувати всі види конкурентних переваг, якими володіє підприємство, визначати ті, що мають бути досягнутими в майбутньому для поліпшення його конкурентоспроможності.

використовувати чинники конкурентоспроможності для створення конкурентних переваг підприємства;

виконувати розрахунки, пов'язані з оцінюванням рівня конкуренції в галузі,

визначати масштаби конкурентного галузевого середовища підприємства й оцінювати розстановку сил на ринку;

обґрунтовувати організаційно-технічні рішення щодо підвищення якості продукції і продуктивності виробництва,

економічно обґрунтовувати та конкретизувати функції управління конкурентоспроможністю підприємства.

Міждисциплінарні зв'язки: Потенціал підприємства, Інвестування, Економіка і організація інноваційної діяльності, Маркетинг, Економіка підприємства

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Кількість кредитів - 3 Кількість годин - 90	<u>ОБОВ'ЯЗКОВА</u> (нормативна, за вибором ВНЗ, за вибором студента)
Семестр викладання дисципліни	<u>2</u> (порядковий номер семестру)
Вид контролю:	<u>залік</u> (залік, екзамен)
Розподіл часу:	
- лекції (годин)	16
- практичні, семінарські (годин)	16
- лабораторні роботи (годин)	-
- самостійна робота студентів (годин)	58
- курсовий проект (годин)	-
- курсова робота (годин)	-
- розрахунково-графічна робота (контрольна робота)	-

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Теоретичні основи конкуренції як категорії.

Тема 1. Сучасні теорії конкуренції. Конкурентоспроможність як основа функціонування та розвитку сучасних економічних систем. Концепції конкурентоспроможності та їх еволюція

Тема 2 . Державне регулювання конкуренції. Функції державного регулювання конкурентоспроможності країни. Роль уряду у формуванні конкурентоспроможності країни. Особливості регулювання конкуренції в різних країнах. Регулювання конкуренції в Україні. Конкурентне законодавство в Україні. Основні органи реалізації конкурентної політики в країні.

Тема 3. Діагностика конкурентного середовища підприємства. Види конкурентних середовищ. Основні фактори конкурентного середовища підприємства. Ціна і рівновага ринку. Оцінка рівня та інтенсивності конкуренції.

Розділ 2 . Конкурентний потенціал та конкурентні переваги в системі управління конкурентоспроможністю підприємства

Тема 4. Визначення потенціалу конкурентоспроможності підприємства та його складових. Основні класифікаційні групи показників конкурентоспроможності. Методи оцінки рівня конкурентоспроможності товару та підприємства.

Тема 5. Формування конкурентних переваг підприємства. Сутність і види конкурентних переваг. Зовнішні та внутрішні фактори забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

Тема 6. Методи забезпечення конкурентних переваг підприємства. Стратегічні можливості діяльності підприємства на світовому ринку. Конкурентні стратегії у сфері масового виробництва. Стратегії цінової конкуренції. Конкурентна стратегія вузької спеціалізації. Конкурентна стратегія диверсифікації.

Тема 7. Технологія забезпечення конкурентних переваг підприємства. Основні принципи досягнення та реалізації конкурентних переваг підприємства.

Розділ 3 .Управління конкурентоспроможністю підприємства та оцінка ефективності заходів щодо підвищення її рівня

Тема 8. Особливості управління конкурентоспроможністю продукції. Визначення споживчої цінності товару для споживача. Потенційна і реальна конкурентоспроможність. Показник конкурентоспроможності товару.

Тема 9. Управління конкурентоспроможністю підприємства. Суть, об'єкт, суб'єкт, управління конкурентоспроможністю. Процес управління конкурентоспроможністю підприємства (УКСП). Функції УКСП. Управлінські рішення при здійсненні УКСП.

Тема 10. Соціальна відповідальність і конкурентоспроможність підприємства. Соціально відповідальні підприємства. Компетенції як фактор конкурентоспроможності. Імідж організації як фактор конкурентоспроможності

Тема 11. Розроблення і реалізація програм підвищення конкурентоспроможності. Концепція розробки та основні елементи програми підвищення конкурентоспроможності. Зовнішні та внутрішні передумови, що визначають необхідність розробки програм підвищення конкурентоспроможності

Тема 12. Оцінювання ефективності сучасних моделей управління конкурентоспроможністю підприємства. Основні елементи системи управління конкурентоспроможністю підприємства. Формування потенційної та реальної конкурентоспроможності підприємства на світовому ринку.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Базова

1. Конституція України.- К. : ВД «Ін Юре», 2006.- 144 с.
2. Юданов А. Ю. Конкуренция: теория и практика.- М.: ГНОМ и Д, 2001,- 304 с.
3. Фатхутдинов Р. А. Конкурентоспособность организации в условиях кризиса: экономика, маркетинг, менеджмент.- М.: «Книготорговый центр «Маркетинг», 2002.- 892 с.
4. Хамел Г., Прохалад К. Конкурируя за будущее.- М.: Олимп-Биз-нес, 2002.- 216 с.

Допоміжна

5. Розвиток секторів і товарних ринків України: НАН України, Інститут економічного прогнозування / За ред. проф. В. О. Точиліна. - Ужгород: ІВА, 2001.- 400 с.
6. Антонюк Л. Л. Міжнародна конкурентоспроможність країн: теорія та механізм реалізації. Монографія.- К.: КНЕУ, 2004.- 275 с.
7. Пилипенко И. В. Конкурентоспособность стран и регионов в мировом хозяйстве: теория, опыт малых стран Западной и Северной Европы.- Смоленск: Ойкумена, 2005.- 496 с.
8. Конкурентоспроможність: країна, регіон, підприємство / Рада конкурентоспроможності України; За ред. Ю. В. Полунєєва.- К.: ЛАТ&К, 2006.- 176 с.
9. Азоев Г. Л. Конкурентные преимущества фирмы / Г. Л. Азоев, А. Л. Челенков.- М.: ОАО «Типография «Новости», 2000.- 256 с.
10. Конкурентоспроможність національної економіки / За ред. д-ра екон. наук Б. Є. Кваснюка.- К.: Фенікс, 2005.- 582 с.
11. Шнипко О. С. Національна конкурентоспроможність: сутність, проблеми, механізми реалізації.- К.: Наук, думка, 2003.- 324 с.

12. Базилюк Я. Б. Конкурентоспроможність національної економіки: сутність та умови забезпечення. Монографія.- К.: НІСД, 2002.- 132 с.
13. Михайлов О. В. Основы мировой конкурентоспособности,- М.: Познавательная книга плюс, 1999.- 529 с.
14. Качалина А. Н. Конкурентоспособный менеджмент.- М.: «Книготорговый центр «Маркетинг», 2002.- 398 с.
15. Лифиц И. М. Теория и практика оценки конкурентоспособности товаров и услуг.- М.: Юрайт-М, 2001.- 224 с.
16. Фатхутдинов Р. А. Стратегический маркетинг: Учеб.- М.: Интел-Синтез, 2000.- 640 с.
17. Немцов В. Д., Довгань Л. Е. Стратегічний менеджмент: Навч. посіб.- К.: ТОВ «УВПК«ЕксО5», 2002.- 560 с.
18. Калюжнова Н. Я. Конкурентоспособность регионов в условиях глобализации.- М.: ТЕИС, 2003.- 526 с.
19. Шерер Ф. М., Росс Д. Структура отраслевых рынков: Пер. с англ.- М.: ИНФРА-М., 1997.- VI, 698 с.
20. Лапин Е. В. Оценка экономического потенциала предприятия: Монография.- Сумы: ИТД «Университетская книга», 2004.- 360 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <www.ukrstat.gov.ua> –.
2. Офіційний веб-сайт Євростату (Eurostat) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home/>> –
3. Дойль П. Движущие силы рынка и конкурентные стратегии // <http://www.advertology.ru>.
4. Мошнов В.А. Комплексная оценка конкурентоспособности предприятия // http://www.cfin.ru/management/strategy/estimate_competitiveness.shtml

4. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Поточний контроль здійснюється на лекціях у формі опитування; на практичних заняттях - опитування, діалогу, групового обговорення тематичних питань, самостійної та контрольної роботи; у час окремого розкладу занять – за допомогою тестових завдань.

(перелік засобів контролю успішності навчання студентів, які застосовуються: тести, екзаменаційні білети, тощо)

Розробники програми: доцент кафедри економіки підприємства, к.е.н., доцент

Кирчата І.М.

(посада, науковий ступінь, вчене звання, ПІБ розробників)

Примітки:

1. Програма навчальної дисципліни визначає її місце і значення у процесі формування фахівця, її загальний зміст, знання та уміння, які набуває студент у результаті вивчення дисципліни. Програма навчальної дисципліни містить у собі дані про обсяг дисципліни (у годинах та кредитах), перелік тем та видів занять, дані про підсумковий контроль тощо.

2. Програма навчальної дисципліни розробляється відповідною кафедрою у 2-х екземплярах на 5 років і затверджується до 30 серпня: 1 екземпляр – у навчальний відділ; 2- екземпляр залишається на кафедрі.

Форма в редакції ХНАДУ затверджена наказом ректора за №__ від __.06.2015 р.